

Anke Kranendonk *Van huilen krijg je dorst*

Toelichting voor de docent(e)

Groep 4

Lesduur: 30 minuten

Lesdoel: • leesbevordering
• de kinderen worden zich bewust van het thema van het boek, zonder dat dit hun met zoveel woorden wordt verteld

Vorbereiding: Het boek *Van huilen krijg je dorst* gaat over de dood. Deze les kan een goede manier zijn om bestaand verdriet bespreekbaar te maken. Voordat de leerkracht aan deze les begint, moet hij/zij zelf beoordelen of individuele leerlingen dit onderwerp op dat moment aankunnen.

A Introductie

U laat het boek zien en vertelt iets over de schrijfster. Lees daarna fragment 1 voor: bladzijde 5 'Joris, kom eens,' zegt mama' t/m bladzijde 8 'En mama ook.'

Voer eventueel een klassengesprek over de volgende vragen:

Mama heeft Joris iets verdrietigs te vertellen. Wat is dat?

Wat is er met Hugo aan de hand?

Wat betekent het dat Hugo niet meer beter wordt?

Waarom wordt Joris midden in de nacht wakker met allemaal vragen?

Waarom stelde hij die vragen niet eerder?

Is er in jullie omgeving wel eens iemand zo ziek geweest dat hij nooit meer beter kon worden?

Na het gesprek deelt u het kopieerblad uit.

B Uitvoering

De kinderen gaan in tweetallen met het kopieerblad aan het werk. Ze mogen samen over de antwoorden overleggen. Behalve het kopieerblad hebben de kinderen ook een kopie van fragment 1 nodig. Na afloop bespreekt u de antwoorden met de kinderen.

C Afronding

Vertel de kinderen dat u ze nog iets meer laat weten over Joris, Hugo en voetbal. Lees de kinderen fragment 2 voor: bladzijde 26 'Joris heeft een probleem' t/m bladzijde 32 'Ja... nee,' zegt Joris.'

Voer een afsluitend klassengesprek over de volgende vragen:

Wat weet je nu over Joris, Hugo en voetbal?

Waarom kun je merken dat Hugo ziek is?

Waarom geeft Hugo de beer voor de baby aan Joris?

Wat vind je van Hugo?

Wat vind je van Joris?

D Keuzeverwerking

Voor deze keuzeverwerking moet het hele boek gelezen of voorgelezen zijn.

Op de laatste bladzijde zegt mama tegen Joris dat hij later maar veel aan zijn zusje Eva over Hugo moet vertellen. En Joris zegt dat zelf ook tegen Hugo's foto: 'Later zal ik alles vertellen.'

Vraag de kinderen te doen alsof zij zelf Joris zijn. Om te voorkomen dat ze later niet meer alles weten, laat u de kinderen nu alvast een brief aan Eva schrijven zodat ze die kan lezen als ze groot is.

In de brief staan in ieder geval de volgende dingen:

- hoe Hugo was
- wat Joris en Hugo samen deden
- hoe Joris hoorde dat Hugo ziek was
- wat er verder met Hugo gebeurde
- wat Joris daarvan vond

Andere boeken over ziekte en dood

Klaas van Assen, *Gwinnie*

Judith L. de Beer, *Yasha's vader*

Arno Bohlmeijer, *Ik moet je iets heel jammers vertellen*

Piet en Joeri Breebaart, *Als je dood bent, word je dan nooit meer beter?*

Betsy Byars, *Bange de Lange*

Doris Buchanan Smith, *We gingen bramen plukken*

Annemie en Margriet Heymans, *De prinses van de moestuin*

Margriet Hogeweg, *De God van oma Vanouds*

Harm de Jonge, *Het Peergeheim*

Virginia Lee, *Vlinder voor Marianne*

Marjaleena Lembcke, *Toen stenen nog vogels waren*

Benny Lindelauf, *Schuilen in een jas*

Astrid Lindgren, *De gebroeders Leeuwenhart*

Uri Orlev, *Het donkerbeest*

Els Pelgrom, *Kleine Sofie en Lange Wapper*

Roberto Piumini, *Matthijs en zijn opa*

Daan Remmerts de Vries, *Willis*

Ulf Stark, *King*

Hans Stolp, *De gouden vogel*

Kaat Vrancken, *Zing maar, Hannah*

Jacques Vriens, *Achtste groepers huilen niet*

E.B. White, *Charlotte's web*

Over Anke Kranendonk

Anke Kranendonk werd in 1959 in Baarn geboren. Ze gaf enkele jaren sportles op scholen en verenigingen, maar ze merkte al snel dat haar interesse op een ander gebied lag: toneel spelen en zingen spraken haar meer aan. Anke Kranendonk werkte mee aan verschillende toneel- en televisieproducties (waaronder *Goede tijden, slechte tijden*). Daarnaast gaf ze les aan mensen die acteur willen worden.

In 1993 verscheen haar eerste boek *Van huilen krijg je dorst*. Na drie boeken heeft Anke zich inmiddels volledig aan het schrijven gewijd. Ze schrijft haar boeken meestal in het klooster. Daar is het rustig en stil en hoeft ze niet na te denken over koken, boodschappen doen en kinderen naar school brengen. In haar boeken beschrijft ze op een heel herkenbare manier hoe kinderen denken en voelen. *Hoe gaat het? Goed* verscheen in 1997 op Wereld Aids Dag. Het vertelt het verhaal van Don die erg van skaten houdt, maar steeds vaker verstek moet laten gaan omdat hij ziek is. Op een dag vertelt hij zijn vrienden wat er aan de hand is: hij heeft aids. Het boek kreeg een Eervolle Vermelding van de jury van de Unesco-prijs voor jeugdliteratuur. Net als *Ik word nooit normaal* is dit boek bestemd voor wat oudere kinderen. In haar laatste boek *Vriend!* richt zij zich opnieuw tot jonge lezers.

Boeken van Anke Kranendonk

Van huilen krijg je dorst (1993)

Hoe gaat het? Goed (1997)

Eervolle vermelding Unesco-prijs voor jeugdliteratuur

Ik word nooit normaal (1998)

Vriend! (2001)

Kopieerblad

Anke Kranendonk

Van huilen krijg je dorst

Oom Hugo is ziek. Hij heeft vlekken op zijn gezicht en moet vaak hoesten. Joris' moeder zegt dat hij nooit meer beter wordt. Joris probeert zich dat met zijn zeven jaar allemaal voor te stellen. Maar eigenlijk snapt hij het niet zo goed. Midden in de nacht wordt Joris wakker en wil Hugo bellen.

'Schrijf je vragen maar op,' zegt zijn moeder. 'Het is veel te laat om nu te bellen.'

Dat doet Joris. Heel netjes schrijft hij: Lieve Hugo, vraag 1: Doet het pijn? Vraag 2: Kan je nu niet meer voetballen? Vraag 3: Als je niet beter wordt, wat word je dan? Vraag 4: Hou je die rode vlekken? Vraag 5: Lust je dropjes?

Bekijk omslag en titel goed. Lees de achterkanttekst die hierboven staat afgedrukt.

- Wie zijn volgens jou de hoofdpersonen van dit boek?
- Waarom denk je dat?
- Wat weet je allemaal over deze personen? Schrijf zoveel mogelijk op.
- Is *Van huilen krijg je dorst* een vrolijk of een droevig boek?
- Waaraan kun je dat zien?

De fragmenten

Fragment 1– Van huilen krijg je dorst

‘Joris, kom eens,’ zegt mama. ‘Ik wil je wat vertellen. Wil je een beetje appelsap?’
Joris vindt dat mama raar doet.
‘Joris,’ zegt mama. ‘Oom Hugo is ziek. Heel erg ziek. Misschien wordt hij wel nooit meer beter.’
‘Ziek?’ zegt Joris. ‘Dat kan niet. Hugo is toch geen oude man, dus kan hij gewoon weer beter worden. Trouwens, het klopt niet. Verleden week heb ik nog met hem gevoetbald, en toen zei hij dat hij mij de volgende keer zou leren keepen.’
Wat een flauwekul allemaal. Joris pakt zijn jas om naar buiten te gaan.
Mama blijft aan tafel zitten en zegt niets.
‘Ja maar,’ zegt Joris. ‘Wat heeft hij dan?’
‘Hij heeft vlekken in zijn gezicht en op zijn tong en hij moet vaak hoesten.’
‘O, dat is niet erg,’ zegt Joris. ‘Da’s gewoon mazelen en verkouden, heb ik zo vaak.’ En Joris loopt naar buiten.
’s Avonds in bed wordt Joris ineens wakker.
Wat was er ook alweer?
O ja, oom Hugo is ziek.
Misschien is het toch wel erg, want mama deed zo vreemd vanmiddag.
‘Hij wordt niet meer beter,’ zei mama.
Hoe kan dat nou?
Als je nooit meer beter wordt, blijf je dan altijd ziek, heb je dan je hele leven rode vlekken? Wat vreselijk.
Stel je voor, denkt Joris, als ik altijd ziek zou zijn, dan kan ik niet voetballen, niet naar school, niet spelen, alleen maar op bed liggen.
Dat kan niet, denkt Joris, dat kan niet bij Hugo.
Hugo moet voetballen en liedjes voor me zingen, want dat kan hij heel goed.
‘Mama,’ roept hij.
Mama schrikt wakker.
‘Ik moet Hugo bellen,’ zegt Joris.
‘Dat kan niet, Hugo slaapt. ’t Is midden in de nacht.’
‘Ik moet hem wat vragen,’ zegt Joris.
‘Bel hem morgen.’
‘Nee, dat kan niet. Ik moet het nu weten.’
‘Schrijf je vragen maar op,’ zegt mama. ‘Dan vergeet je ze niet.’
Dat is een goed idee. Hij pakt een stukje papier en zijn mooiste pen.
Heel netjes schrijft hij:

Lieve Hugo,
vraag 1: Doet het pijn?
vraag 2: Kan je nu niet meer voetballen?
vraag 3: Als je niet meer beter wordt, wat word je dan?
vraag 4: Hou je die rode vlekken?

vraag 5: Lust je dropjes?
de groeten van JORIS.

Zo, nu kan Joris rustig slapen.
En mama ook.

Fragment 2 - Van huilen krijg je dorst

Joris heeft een probleem.
Volgende week zijn er sportdagen op school. Handballen, voetballen en korfballen.
Met voetballen hebben ze hem in het doel gezet, want hij kan keepen.
Tenminste, dat denken ze op school.
Joris heeft verteld dat hij van zijn oom leerde keepen. Hij heeft enorm opgescheept over Hugo.
Hoe goed hij is en hoe leuk.
Maar Joris heeft nooit verteld dat Hugo ziek is, en dat hij dus ook geen keeplessen meer krijgt.
Hij zit er vreselijk mee.
Als hij het vertelt is het dom, maar als hij het niet vertelt ook. En mama snapt het niet. En
papa kan niet voetballen.
De enige die dit snapt is oom Hugo.
Maar ja, die is ziek.
Hoe moet dat eigenlijk als Hugo dood is?
Dat kan niet.
Joris probeert heel hard te denken hoe het zou zijn als oom Hugo dood is.
Maar wat hij ook denkt en hoe hij ook denkt, steeds komt Hugo in zijn verhaaltje voor.
Laat maar, denkt Joris. Ik denk er gewoon niet meer aan.
Maar het probleem van de sportdag blijft.
Ineens heeft Joris een idee. Hij gaat naar mama toe.
'Mama, hoe gaat het met Hugo?' vraagt hij.
'Een beetje beter, hij is uit het ziekenhuis. Hij eet weer, en hij is weer vrolijk.'
'Mag ik naar hem toe?'
'Alleen?'
'Ja.'
'Oké.'
Joris loopt naar boven, rommelt wat op zijn kamertje en vertrekt dan naar Hugo.
Hij vindt het een beetje eng, maar hij is flink.

Als hij bij Hugo's huis is aangekomen, belt hij aan.
'Zet de melk daar maar neer, meneer!' roept Hugo.
'Nee, ik ben het,' roept Joris terug.
'Joris, te gek jongen, ben je daar? Wacht even, ik kom eraan.'
Het duurt een tijdje voordat Hugo komt.
Joris hoort geslof in de gang, de deur gaat open en daar staat hij.
Mager, zijn haar in de war, ochtendjas aan. Een beetje een oude man, maar ook weer niet.
'Dag liefste neef, ik lust weer een wentelteef,' zegt die gekke oom.
'Hi, hi,' zegt Joris.
'Wat leuk dat je bij me op bezoek komt,' zegt Hugo.

‘Ik heb een cadeautje voor je,’ zegt Joris.
Hugo pakt het uit. Het is de auto. Joris heeft ’m opnieuw geschilderd. Het is mooi geworden.
‘Dank je wel, ik zet hem op de schoorsteen. Wil je een bonbon?’
Natuurlijk wil Joris een bonbon.
Hugo neemt er ook een.
‘Dat is raar,’ zegt Joris. ‘Eerst at je niks, had je zelfs een slang in je neus, en nu eet je bonbons.
Moet je geen boterhammen met kaas eten, en sinaasappels?’
‘Ha, ha, dat leer je zeker van je moeder. Nee hoor, ik eet wat ik lekker vind.’
Dat moet ik onthouden, denkt Joris.

Nu moet hij over die sportdagen beginnen.

‘Ik krijg een zusje.’
‘Of een broertje. Vind je het leuk?’
‘Ja. En jij?’
‘Geweldig.’
‘Ben je er dan nog wel, als ze komt?’
‘Ja, hoor.’

‘Mooie klok hangt daar,’ zegt Joris.
‘Die heb ik al jaren. Zie je hem nu pas?’
‘Nee... ja.’
‘Hoe gaat het met voetballen?’ vraagt Hugo.
‘Goed.’
‘We moeten snel weer eens trainen.’
‘Nu?’ vraagt Joris.
‘Nee, dat lukt nog niet.’
‘Ik kan het nog niet zo goed,’ zegt Joris.
‘Dat komt wel. Veel geduld, dan kan je het een eind schoppen.’
‘Maar volgende week zijn de sportdagen al.’
‘Leuk.’
Oooh, hoe nu verder.
‘Ik heb gezegd dat ik iedere week keeples krijg van jou, en nu denken ze dat ik het heel goed kan, maar ik heb nog maar twee lessen gehad, en nu durf ik het niet te zeggen, en nu ben ik bang dat we niet winnen.’
Hè, hè.

‘Da’s een probleem,’ zegt Hugo. ‘Even denken.’
Hij trekt zijn schoenen aan.
‘Kom mee,’ zegtie.
‘Je hebt je ochtendjas nog aan.’
‘Maakt niet uit.’
Hij pakt de bal uit de kast en samen lopen ze naar buiten, naar de garagedeur.
Hugo schopt de ballen rechtsboven en onder, linksmidden en overal.
Joris doet zijn uiterste best.
‘Genoeg,’ zegt Hugo.
Hij hijgt verschrikkelijk.

Ze lopen terug. Binnen zegt Hugo: 'Als jij niet kan keepen, kan niemand het. En als jij niet wint, wint niemand. Nu moetje gaan.'

'Dank je wel,' zegt Joris en hij geeft Hugo zomaar een zoen.

'Dank je wel.'

'Nog één ding,' zegt Hugo. 'Kom eens.'

Hij loopt naar de slaapkamer, trekt een la open en haalt een pakje te voorschijn.

'Maak maar open.'

'Een beer,' zegt Joris. 'Wat moet ik nou met een beer?'

'Voor de baby, van Hugo.'

'Voor de baby vind ik het een mooie beer.'

'Dag Hugo.'

'Dag Joris, drollepot.'

'Drollepot.'

Woensdag. Sportdag.

Joris staat in het doel.

Het gaat goed. Hij heeft nog maar één bal doorgelaten. De tegenpartij drie.

Aandachtig volgt hij het spel. Zijn groep is in de aanval.

'Joris, psst, Joris.'

Joris kijkt om zich heen.

Daar staat Hugo.

't Gaat goed hè,' zegt ie.

'Ja,' glundert Joris. 'Ik moet opletten.'

De bal komt weer zijn kant op.

Joris staat klaar in de houding die hij van Hugo geleerd heeft.

Hij voelt de ogen van Hugo in zijn rug.

Goed gevoel.

De bal komt, voorzet en – tjanggg! Joris vangt.

Geen probleem.

'Joris Joris!' gilt Hugo.

'Is dat je oom?' vraagt zijn vriendje.

'Ja.'

'Is hij profvoetballer?'

'Ja... nee,' zegt Joris.